

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 3554/2024
27.08.2026. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Мирјане Андријашевић, председника већа, Иване Рађеновић и Владиславе Милићевић, чланова већа, у парници из радног односа тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Марко Петровић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Министарство унутрашњих послова, Полицијска управа у Крагујевцу, коју заступа Државно правобранилаштво, Одељење у Крагујевцу, ради исплате, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 403/2024 од 01.08.2024. године, у седници одржаној дана 27.08.2026. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДЕЛИМИЧНО СЕ УСВАЈА ревизија тужиоца и **ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ** пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 403/2024 од 01.08.2024. године, тако што се **ОДБИЈА** као неоснована жалба тужене и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Основног суда у Крагујевцу П1 328/23 од 06.12.2023. године, за период од 01.02.2018. године закључно са 31.08.2019. године и **ОДБИЈА СЕ** захтев тужене за накнаду трошкова жалбеног поступка.

У преосталом делу ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 403/2024 од 01.08.2024. године **ОДБИЈА СЕ** као неоснована (за период од 01.10.2019. године закључно са 31.12.2020. године).

Свака странка сноси своје трошкове поступка.

Образложење

Пресудом Основног суда у Крагујевцу П1 328/23 од 06.12.2023. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев и обавезана је тужена да тужиоцу на име мање исплаћене плате по основу додатног оптерећења на раду за период од 01.02.2018. године до 31.12.2020. године, исплати појединачне месечне износе са законском затезном каматом на сваки појединачни износ од доспелости до исплате, све ближе наведено у овом ставу изреке. Ставом другим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 274.335,74 динара, са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 403/2024 од 01.08.2024. године, преиначена је првостепена пресуда тако што је одбијен као неоснован, тужбени захтев којим је тражено да се обавезе тужена да тужиоцу на име додатног оптерећења на раду за период од 01.02.2018. године до 31.12.2020. године, исплати појединачне месечне износе са законском затезном каматом на сваки појединачни месечни износ од доспелости до исплате, све ближе наведено у овом ставу изреке. Ставом другим изреке, обавезан је тужилац да туженој накнади трошкове парничног поступка у износу од 45.000,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију, због погрешне примене материјалног права, са позивом на одредбу члана 403. став 1. и члана 407. став 1. тачка 3. и 4. Закона о парничном поступку.

Испитујући правилност побијане пресуде на основу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/2011....10/2023), Врховни суд је на основу члана 403. став 1. тачка 2. ЗПП утврдио да је ревизија тужиоца делимично основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је у радном односу код тужене у Министарству унутрашњих послова, Полицијска станица У спорном периоду од 01.02.2018. године тужилац је обављао послове помоћника вође смене, а након укидања тих послова, тужилац је решењем тужене од 28.11.2018. године почев од 01.01.2019. године распоређен на послове полицајца I у ПС Решењем тужене од 25.08.2020. године са 01.09.2020. године распоређен је на послове полицајца у ПС У утуженом периоду од 01.02.2018. године до 31.12.2020. године, тужилац је по усменом налогу свог надређеног обављао послове радног места вође смене кад год је вођа смене био одсутан (одлазио на доручак, ручак, годишњи одмор или боловање) који послови су сложенији, одговорнији и за које је одређени већи коефицијент за обрачун и исплату плате. Утврђено је да је тужилац као помоћник вође смене до 31.12.2018. године обављао послове вође смене, а након тога је без решења тужене обављао је послове вође смене према распореду рада који је доносио командир или начелник. Током 2018. године тужилац је у одсуству вође смене истог мењао по дневном распореду без посебног налога (усменог или писменог), јер је то било у опису послова тужиоца. Према каталогу назива и описа послова радних места полицијских службеника у МУП-у, вођа смене I је извршилачко радно место, сврха типичног радног места – координација рада полицијских службеника са описом радног места поред осталог и обављање других послова који му се стављају у задатак по налогу надређеног руководиоца, док је помоћник вође смене I извршилачко радно место, сврха типичног радног места – пружање помоћи вође смене у пословима који су му поверени. Према решењу тужене од 28.11.2018. године тужиоцу самосталном полицајцу распоређеном на радно место полицајац I је одређен укупни коефицијент за обрачун и исплату плате 1,583. Према решењу тужене од 28.11.2018. године вишем полицајцу ББ, распоређеном на пословима вође смене I је одређен укупни коефицијент за обрачун и исплату плате 1,740. Тужиоцу је у утуженом периоду обрачун и исплата плате вршена према решењима тужене којим је био распоређен на послове полицајца. Висина утуженог

потраживања је утврђена вештачењем од стране вештака економско-финансијске струке на основу документације тужене која се односи на утужени период.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је оценио да тужиоцу припада право на разлику између припадајуће и исплаћене плате за утужени период, с обзиром на то да је фактички обављао послове вође смене по налогу непосредно претпостављеног и за такав рад није био плаћен. Првостепени суд је обавезао тужену да тужиоцу исплати потраживане износе на име неисплаћеног додатка наплату за додатно оптерећење и то за период од 01.02.2018. године до 30.08.2019. године применом члана 12. став 1. тачка 5. Посебног колективног уговора за полицијске службенике („Службени гласник РС“, бр. 22/15... 70/15), а за период од 31.08.2019. године до 31.12.2020. године применом члана 1. став 3. Посебног колективног уговора за полицијске службенике („Службени гласник РС“, бр. 62/19... 62/20) и члана 38. став 3. и 4. Посебног колективног уговора за државне органе („Службени гласник РС“, бр. 38/19 и 55/20) и члана 187. Закона о полицији.

Насупрот становишту првостепеног суда, другостепени суд је преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев у целисти, налазећи да је тужилац по усменом налогу надређених обављао послове радног места вође смене без доношења решења о распоређивању и да је Правилником о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места у МУП-у од 13.06.2018. године прописано да радно место вођа смене извршилачко радно место, при чему је Законом о полицији изричито прописано да полицијски службеник остварује право на увећану плату у висини утврђеној чланом 187. став 1. тачка 6. истог Закона искључиво ради замене руководиоца. То тужилац који је у спорном периоду обављао послове извршилачког радног места, а не руководећег радног места, не може са успехом потраживати додаток на плату по основу додатног оптерећења на раду, јер није доказао да радно место вође смене (које послове је тужилац обављао у спорном периоду) каталогом радних места МУП-а разврстан у категорију руководећих радних места.

Врховни суд налази да се основано ревизијом указује да је побијана другостепена одлука донета уз погрешну примену материјалног права за исплату додатног оптерећења на раду за период од 01.02.2018. године закључно са 31.08.2019. године.

Одредбом члана 104. Закона о раду прописано је: да запослени има право на одговарајућу зараду, која се утврђује у складу са законом, општим актом и уговором о раду (став 1.); - запосленима се гарантује једнака зарада за исти рад или рад исте вредности који остварују код послодавца (став 2.); - под радом једнаке вредности подразумева се рад за који се захтева исти степен стручне спреме, односно образовања, знања и способности, у коме је остварен једнак радни допринос уз једнаку одговорност.

Одредбом члана 184. став 1. Закона о полицији ("Службени гласник РС", бр. 6/16 ... 87/18), прописано је да полицијски службеници у министарству остварују право на плату, увећану плату, накнаду плате, накнаду трошкова и друга примања у складу са овим законом; основна плата одређује се множењем основице за обрачун и исплату плата са коефицијентом плате (став 5.). Одредбом члана 187. став 1. прописано је да полицијски службеник остварује право на увећану плату у висини утврђене овим законом, између осталог, за замену руководиоца: 1) до 10 радних дана – 10% основне

плате, 2) дуже од 10 дана – 15% основне плате, што је прописано у тачки 6. Одредбом члана 147., радна места полицијских службеника деле се на руководећа и извршилачка радна места, а чланом 148. став 1., прописано је да се руководећа радна места полицијских службеника класификују у четири категорије у зависности од сложености послова, образовања, чина-звања, степена одговорности и овлашћења за доношење одлуке, као и самосталности у раду и то на руководеће радно место: 1) стратешког нивоа; 2) високог нивоа; 3) средњег нивоа; 4) оперативног нивоа. Истим законом у одредби члана 185. б) став 1. прописано је да се приликом распоређивања и трајног премештања полицијских службеника у складу са одредбама овог закона, полицијском службенику утврђује коефицијент плата радног места на које се распоређује, односно премешта. Коефицијент плате утврђује министар, односно лице које он овласти сходно ставу 2. истог члана, док је ставом 3. прописано да жалба на решење о утврђивању коефицијента плате не одлаже извршење решења. Чланом 198. став 1. прописано је да запослени може бити привремено премештен на друго радно место, на образложени предлог руководиоца организационе јединице став 1; да је привремени премештај из става 1. овог члана могућ због замене одсутног запосленог, повећаног обима посла, привремено ограничене радне способности или обављања послова радног места до окончања конкурсног поступка, при чему запослени који се премешта задржава сва права радног места са кога је премештен, ако је то за њега повољније (став 2.); да привремени премештај због повећаног обима посла траје најдуже шест месеци у календарској години (став 3.).

Члан 140. став 1. Закона о државним службеницима ("Службени гласник РС", бр. 79/2005...95/2018), прописује је да о правима и дужностима државног службеника одлучује руководилац решењем, с тим што је ставом 4. тог члана прописано да се при одлучивању о правима и дужностима државног службеника примењује закон којим се уређује општи управни поступак, изузев код одлучивања о одговорности за штету; чланом 20. прописана је дужност државног службеника да по писменом налогу претпостављеног ради послове који нису у опису његовог радног места, ако за исти испуњава услове, због привремено повећаног обима посла или замене одсутног државног службеника, а врста и трајање послова се одређује писменим налогом претпостављеног, највише 30 дана, а дуже једино ако је потребно да државни службеник на положају замени другог или ако на положају не ради нико.

Посебним колективним уговором за полицијске службенике („Службени гласник РС“, бр. 22/15, 70/2015-Анекс и 7/2019) који је био у примени од 07.03.2015. године, а који се односи на део утуженог периода од 01.02.2018. године до 31.08.2019. године, чланом 12. став 1. тачка 5. прописано је да полицијски службеник има право на додатак на плату за додатно оптерећење на раду: до 10 радних дана месечно – 3% од основне плате, односно 4% од основне плате ако замењује руководиоца унутрашње јединице; од 10-20 радних дана месечно, 6% од основне плате, односно 7% од основне плате ако замењује руководиоца унутрашње јединице и то за 20 и више радних дана месечно, 10% од основне плате, односно 12% од основне плате ако замењује руководиоца унутрашње јединице. Дакле, наведеним посебним колективним уговором предвиђен је већи обим права у погледу права на додатак на плату за додатно оптерећење на раду у односу на то право прописано Законом о полицији, тиме што предвиђа вредносно исказано увећање плате како за извршилачка радна места, тако посебно и за замену руководиоца унутрашње јединице.

Следом наведеног, Врховни суд налази да је првостепеном пресудом правилно усвојен тужбени захтев за период од 01.02.2018. године до 31.08.2019. године, јер је првостепени суд правилном применом материјалног права закључио да тужилац има право на додатак на плату за додатно оптерећење на раду због замене запосленог у његовом одсуству, а који је обављао послове вође смене, с обзиром да је Посебним колективним уговором за полицијске службенике („Службени гласник РС“, бр. 25/15) наведени додатак на плату вредносно исказан, а тужена није доказала да ју је исплатила запосленом, што чини основаним тужбени захтев којим тужилац потражује досуђене износе за наведени период, чија висина је утврђена оценом налаза и мишљења судског вештака.

Имајући у виду наведено, Врховни суд је применом члана 416. став 1. ЗПП одлучио као у ставу првом изреке.

Међутим, по оцени Врховног суда, нису основани наводи ревизије о погрешној примени материјалног права за исплату плате по основу додатног оптерећења на раду за период од 01.10.2019. године закључно са 31.12.2020. године, указујући на примену члана 38. став 3. и 4. Посебног колективног уговора за државне органе („Службени гласник РС“, бр. 62/19 и 55/20), у вези са чланом 1. став 3. Посебног колективног уговора за полицијске службенике.

Одредба члана 26. став 1. Закона о платама државних службеника и намештеника предвиђа право запосленог на додатак на плату за додатно оптерећење на раду, као и услове за остваривање тог права и његову висину и то ако по писаном налогу претпостављеног државни службеник ради и послове који нису у опису његовог радног места због тога што је привремено повећан обим посла или ради и послове одсутног државног службеника има право на додатак за додатно оптерећење.

Посебним колективним уговором за државне органе („Службени гласник РС“, бр. 62/19 и 55/20) који се примењивао у делу утуженог периода (од 01.10.2019. године до 31.12.2020. године) чланом 38. прописана је обавеза послодавца да изда писмени налог запосленом који ради и послове који нису у опису његовог радног места због привремено повећаног обима посла или послове одсутног запосленог. У писменом налогу наводи се и назив радног места чије послове ће запослени обављати услед привременог повећања обима послова и разлози који су довели до привременог повећања обима посла, односно име запосленог који је одсутан.

Дакле, наведеним нормама којима се регулишу права и обавезе државних службеника и послодавца, право на додатак на плату запослени остварује под одређеним условима, између осталог, уколико ради и послове одсутног запосленог, а који нису у опису његовог радног места. У том смислу, одсуство запосленог подразумева да тог запосленог замењује на основу писаног налога други запослени државни службеник.

Посебним нормама саржаним у напред цитираној одредбом члана 187. став 1. тачка 6. Закона о полицији и члану 27. став 1. тачка 6. Посебног колективног уговора за полицијске службенике („Службени гласник РС“ бр.62/2019, 62/2020-Анекс-студио на снагу 31.08.2019. године), којим се уређују права, обавезе и одговорности полицијских службеника из радног односа, предвиђено је да полицијски службеник остварује право на увећану плату за замену руководиоца до 10 радних дана 10% од

основне плате или дуже од 10 радних дана 15% од основне плате. Према члану 1. став 3. истог Посебног колективног уговора, за све из области права и обавеза из рада и по основу рада полицијских службеника што није уређено тим уговором примењују се одредбе Закона о полицији, прописа којима се уређују радни односи у државним органима и којима се уређује област рада.

У конкретном случају, право на исплату увећане плате у случају одсуства запосленог и потребе да се послови које је обављао тај запослени одреди други запослени који ће их обављати као његова замена за време одсуства, регулисано је и уређено посебним Законом о полицији и општим актом који је у примени у конкретној радној средини, на начин да је то право изричито признато само за замену руководиоца (руководећа радна места). Због тога у смислу члана 1. став 3. истог Посебног колективног уговора, нема услова за примену Посебног колективног уговора за државне органе.

Имајући у виду напред цитиране одредбе, по оцени Врховног суда, правилно је другостепени суд оценио да тужиоцу не припада право на исплату мање исплаћене зараде од припадајуће зараде, према коефицијенту исплате зараде на радном месту „вођа смене“, јер не постоји правни основ за остваривање предметног права. Наиме, према чињеничном утврђењу тужилац је у утуженом периоду од октобра 2019. године до 31.12.2020. године, по усменом налогу надређених (без доношења решења о распоређивању) према распореду рада који је доносио командир или начелник, фактички обављао послове радног места вође смене за време одсуства запосленог који је обављао те послове. С тим у вези, а супротно наводима ревизије, тужилац нема право на тражени додатак на плату по основу додатног оптерећења на раду јер радно место „вођа смене“ није каталогом радних места МУП-а разврстано у категорију руководећих радних места. Следом наведеног, како је Законом о полицији и посебним колективним уговором изричито прописано да полицијски службеник остварује право на увећану плату искључиво ради замене руководиоца, то тужбени захтев тужиоца који је у спорном периоду обављао послове извршилачког радног места, а не руководећег радног места није основан.

Имајући у виду наведено, Врховни суд је применом члана 414. став 1. ЗПП одлучио као у ставу другом изреке.

Одлука о трошковима поступка садржана у ставу трећем изреке донета је на основу члана 165. став 2. у вези чланова 153. став 2. и 154. ЗПП имајући у виду делимичан успех странака у овом спору.

**Председник већа - судија
Мирјана Андријашевић, с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**